

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران • صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان نشانی: میدان فاطمی، خیابان بهرام مصیری، پلاک ۲۲ • تلفن: ۵۴ و ۸۸۹۳۶۲۷۰ • نمابر: ۸۸۹۲۵۴۶۷ تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها: ۷-۰۵۰۱۹۸۰۵۴۰ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۲۵۴۸ توزیع: شرکت پیام‌رسان سبز
تلفن: ۶۶۲۸۷۳۴۴ • چاپ: صمیم
تلفن: ۴۴۵۲۳۷۲۵

www.sharghdaily.ir

پنجشنبه ۳۱ فروردین ۱۴۰۲ • ۲۹ رمضان ۱۴۴۴ • ۲۰ آوریل ۲۰۲۲ • سال بیستم • شماره ۴۵۳ • ۱۲ صفحه
اذان ظهر تهران ۱۲:۰۳ • اذان مغرب ۱۹:۰۰
اذان صبح فردا ۳:۵۵ • طلوع آفتاب ۵:۲۵

شرق

دیالوگ روز

بهترین بابای دنیا- باب کت گولدت ویت - ۲۰۰۹

رابین ویلیامز؛ همیشه فکر می‌کردم که بدترین چیز توی زندگی اینه که تنها باشی، ولی نه،

حالا فهمیدم که بدترین چیز توی زندگی

بودن با آدم‌هاییه که باعث می‌شن احساس تنهایی کنی.

اقتصاد و حال ناخوش کره زمین

به بهانه دوم اردیبهشت، روز جهانی کره زمین

سید جواد جمالی

کارشناس اقتصادی

جیمز وات آغازگر فصل نوینی در تاریخ بشریت بود؛ اختراع موتور بخار در سال ۱۶۹۰ دریچه جدیدی به سوی دنیای مدرن گشود. به مرور زمان صنعت حمل‌ونقل (دریایی و ریلی) توسعه یافت، صنعت نساجی و ریسندگی تحول شگرفی را در قرن‌های ۱۸ و ۱۹ تجربه کرد، هر روز بر تعداد کارخانجات افزوده می‌شد، اقتصاد وارد مرحله رشد فراینده تولید شده بود. اما نکته قابل تأمل این است که تولید فراینده

زمانی بادوام خواهد بود که همراه با رشد مصرف باشد؛ بنابراین کشورهای صنعتی که حال با مازاد تولید مواجه بودند، با لشکرکشی به سایر نقاط کره زمین درصدد تصاحب مستعمرات جدید برآمدند. اکنون می‌توانستند روی بازارهای مصرف جدید حساب باز کنند (البته مستعمرات جدید امکان فراهم‌کردن منابع ارزان برای کشورهای صنعتی و کاهش بهای تمام‌شده تولید را نیز میسر کردند). آنچه رخ داد، رشد سود صنایع و بنگاه‌های اقتصادی بود. حال دیگر نظام فئودالی جایش را به نظام کارخانه‌ای و صنعتی داده بود. در این شرایط رقابت برای کسب بازدهی بالاتر بین کارخانجات و اقتصادها شکل گرفت. همین امر باعث شد به صورت روزافزون در قرن بیستم شاهد جهش اختراعات و رشد فناوری و تکنولوژی باشیم. با رشد تکنولوژی،

محصولات فراوانی روانه بازارها شد که توانست رفاه مصرف‌کننده را ارتقا دهد. از سوی دیگر با بهبود عملکرد اقتصادی، کارگرانی که در زمین فئودال‌ها فعالیت می‌کردند، حال می‌توانستند درآمد به‌مراتب بهتری را کسب کنند. رشد تکنولوژی و بهره‌وری، افزایش رفاه مصرف‌کننده و ارتقای درآمد نیروی کار، همگی عواملی بودند که باعث رشد جمعیت کره زمین شدند. جمعیت کره زمین ابتدای قرن ۱۸، یک میلیارد نفر، ابتدای قرن ۱۹، حدود دو میلیارد نفر و ابتدای قرن بیست، نزدیک به شش میلیارد نفر و هم‌اکنون هشت میلیارد نفر است. از سوی دیگر پیشرفت علم پزشکی کمک شایانی به بشریت کرد. به عنوان نمونه در قرن ۱۸ از هر شش فرزند تازه به دنیا آمده تنها دو نفر زنده می‌مانند. در حال حاضر این عدد تقریباً نزدیک به صد

درصد است. همچنین متوسط طول عمر در این مدت به دو برابر افزایش یافته است. رشد جمعیت عاملی حیاتی برای تضمین رشد مصرف و افزایش تداوم سود بنگاه‌ها در اقتصاد بود. در قرن بیستم به‌خصوص بعد از جنگ جهانی دوم، همگام با رشد اقتصادی، آتش مصرف‌گرایی شعله‌ورتر شد. تلویزیون و تبلیغات، هیزم‌های این آتش بودند. در دهه ۱۹۵۰ تنها ۱۰ درصد از آمریکایی‌ها تلویزیون داشته و در دهه ۱۹۶۰ این عدد بالاتر از ۹۰ درصد شد. یکی از اصول اساسی تبلیغات این بود که کار می‌کرد تا مخاطبان خواهان آن چیزی باشند که نیاز ندارند. صنعت مد در صنعت پوشاک دقیقاً همین حربه را به کار گرفت.

یکی دیگر از رخدادهایی که هم‌زمان با صنعتی‌شدن اقتصاد به وقوع پیوست، توسعه زندگی شهرنشینی بود. جذایبت‌های زندگی شهرنشینی باعث مهاجرت خیل عظیمی از روستاییان شد. شهرهای بزرگ به‌سرعت فزونی یافتند. در سال ۱۸۰۰ تنها پکن و لندن جمعیت بالای یک میلیون داشتند. در ابتدای سال ۱۵،۱۹۰۰ شهر، در ابتدای سال ۲۰۰۰ حدود ۳۷۰ شهر و هم‌اکنون نزدیک به ۷۰۰ شهر جمعیتی بالغ بر یک میلیون نفر دارند. در حال حاضر ۸۲ درصد جمعیت آمریکا شهرنشین است.

شاهنامه خوانی

♦ یکی از رفتارهای ناهنجار فرهنگی، نوشتن یادگاری روی درختان است. یادگاری نوشتن روی تنه درختان کهنسال، زخمی بر پیکر آنهاست و باعث کوتاهی عمرشان می‌شود. عکس: بهنام یوسفی، مهر

توسعه شهرنشینی خود محرکی بود بر افزایش بی‌رویه مصرف انواع کالاها در سرتاسر کره زمین. آنچه تشریح شد بیان کوتاهی بود از ارتقای تکنولوژی، رشد تولید و صنعت، بهبود قابل توجه اقتصاد و در نهایت رشد جمعیت کره زمین و افزایش سرسام‌آور مصرف. از زمان بروز انقلاب صنعتی تاکنون رشد تولید، صنعت، مصرف و رشد اقتصادی همواره متقارن بوده است با استفاده فراینده از منابع کره زمین. آنچه به‌خصوص از اواخر قرن بیستم به بعد رخ داده، رفتار بی‌رحمانه با کره زمین بوده است. از یک سو تولید و مصرف بی‌رویه باعث بهره‌برداری بی‌حد و اندازه از منابع کره زمین مانند جنگل‌ها، آب‌های شیرین و آب‌های اقیانوس‌ها و… شد و از سوی دیگر در سطح وسیعی آلودگی آب‌ها، منابع زیرزمینی، هوا و خاک را سبب شد. در حال حاضر ۳۸ درصد سطح کره زمین در معرض بیابان‌زایی است. یک میلیون گونه گیاهی و گونه جانوری از هشت میلیون گونه موجود، در معرض خطر انقراض قرار دارند. همچنین بیش از ۴۰ درصد مرجان‌ها از بین رفته و با کاهش قابل توجه پلانکتون‌ها که مواد غذایی موجودات اقیانوسی را تأمین می‌کنند، مواجه هستیم. از سال ۱۹۹۰ تاکنون مصرف کودهای

دوری جستن کیخسرو از اورنگ شهرباری

جایی رفت که بیوسسته نماز می‌گذاشت و با داور پاک این گونه به راز بنشست: «ای برتر از جان پاک که از خاک تیره آتش برمی‌فروزی، مرا خردی بخش که نیک و بد را باز شناسم و تا هستم تو را نیایش کنم و مرا آمرزش ده و اگر به کژی روی آورده‌ام، مرا ببخشای و روزگار بد را بر من بگردان.» خسرو یک هفته سراسر به نیایش پرداخت و خور و خواب بگذاشت، تن او در نمازخانه روان او اوج گرفته در جای دگر بود. در روز هشتم، نماز بگذارد و بر تخت شاهی پشت داد. پهلوانان سیاه ایران چون توس و کرکین و گیو و گودرز و بیژن و رهام شگفت‌زده و دل‌نگران از رفتار شاه، شتابان به دیدارش رفتند و او را نماز گزاردند و به گلایه لب به سخن گشودند: «ای شاه، ای مرد دلیر و ای جهانداری که اورنگ شهرباری را شکوهی دیگر بخشیده‌ای و ای کسی که از جنگ هراسی نداری و به گنج بهایی نمی‌دهی، اگر از ما آزرده‌ای یا از ما گناهی سرس زده، بگو تا بپوش خواه نزد تو آیمم و با دلی پرخون به آتش روی آورده، سوگند خوریم که هرگز پیمان مهر از تو نسلیم و هر آنچه در دل داری، با ما بگو تا برای آن چاره‌ای بیندیشیم». خسرو در پاسخ گفت: «در گیتی مرا هیچ رنج نیست و در جایی نیست که گنج من پراکنده نباشد؛ نه از سپاه آزرده‌ام و نه از شما بر من رنجی رسیده و در همه گیتی جایی نیست که مُهر نکین من کارساز نباشد؛ شما نیز شاد باشید و بنوشید و جام سیمینه سر کشید به جای آن که تیغ از نیام برکشید. می‌دانید که یک هفته‌ای را در درگاه یزدان پاک به نیایش گذراندم، شما نیز برای آرامشی نیایش کنید که یزدان به شما بخشیده و بدانید که این چرخ ناپایدار مهتر و کهنتر نمی‌شاند. اکنون آسوده و بی‌هیچ اندیشه‌ای بروید که برآتم دگربار در تنهایی خویش به نیایش بپردازم.» پهلوانان دگربار غمین و آزرده از نزد شهربار بیرون شدند و خسرو، برده‌دار را گفت دیگر کسی را پذیرا نمی‌شود و خود تمام شب را به نیایش بود. چون شاه یک هفته هیچ یک از نزدیکان خود را فرآنخواست، پهلوانان انجمن کردند و با آزرگی از رفتار خسرو سخن گفتند با این اندیشه که نمی‌توان کشور را به خود وانهاد و این رویکرد شاه را با نزدیکان و یاران خود نباید کوچک و خوار پنداشت. سرانجام بر آن شدند نماینده‌ای از میان خود راهی زابلستان کنند تا به رستم بگویند شاه از راه یزدان روی گرداند، به گمراهی کشیده شده و چند روزی است که کسی را به خود نمی‌پذیرد و هرچه بپوش خواستیم و او را گفتیم هر آرزویی داشته باشد، برآورده خواهد شد، پاسخ می‌دهد هیچ رنجی و هیچ آرزویی ندارد و امید انجمن آن است که رستم درخواست آنان را پذیرا شود و این دشواری را چاره کند. گودرز در پی این پیشنهاد، از گیو و گروهی از یاران وی خواست شتابان سوی زابل روانه شوند.

هنر خوانی

پس از ۴۰ سال کنسرت در مشهد؟

ایسنا: برگزاری کنسرت در یزد هم در کنار شهرهایی مانند مشهد و قم، سال‌ها بوده که برای خوانندگان و اهالی موسیقی مشکل‌ساز بوده است، اما به نظر می‌رسد قرار است با اجرای پیش‌روی «پرواز همای» در این شهر، مشکلات ممنوعیت برگزاری کنسرت در آن تا حدودی حل شود. با وجود مخالفت‌هایی که همواره برای برگزاری کنسرت در یزد وجود داشته است که در همین نوروز اخیر هم نمود یافت، «پرواز همای» که خود اخیراً با حواشی

سرانجام فرزند ایران زمین، کیخسروی

نیک سرشت با کین خواهی، خون به ستم

ریخته پدر خویش، فخر ایران زمین، سیاوش

را از نیای اهریمن‌خوی خود بگرفت و

سیس جشنی بزرگ برپا کرد و در پی آن،

کوتاه‌زمانی پس از کشته‌شدن شاه توران،

کاووس نیز چشم بر جهان فروبست؛ گویی تا دیرگاه مانده بود و چشم بر هم نمی‌گذاشت تا بیکر بی‌سر افراسیاب را ببیند. چهل روز خسرو در سوگ نیای خویش بماند و سپس بر تخت شهرباری تکیه زد و آن تاج دل‌افروز را بر سر نهاد و فرماندهان سپاه برای ابراز بندگی به بارگاه آمده، او را به شاهی آفرین خواندند و بر آن تاج، گوهر افشاندند. خسرو به مدت شصت سال پس از مرگ کاووس بر ایران‌زمین شهرباری کرد و بسیاری از کشورهای جهان شاه را زیردست شدند. خسرو فرمان داد همه ویرانی‌ها را آباد و راه‌ها را هموار گردانند و آرامش در گیتی چنان بود که پلنگ و آهو از یک آب‌شخور می‌نوشیدند و جهان از بداندیشان بی‌بیم شد و از خاور تا باختر همه به فرمان شهربار ایران بودند. اگرچه جهان را بیبی نبود و همه گیتی از خسرو فرمان می‌برند، اما بیبی دیگر در دل خسرو پای گرفت و با خود اندیشید مبادا همانند جمشید، روان او «منی» گیرد و بداندیشی و کیش اهریمنی ضحاک در او نیز راه یابد. یزدان همه آرزو یافتم وگر دل همه سوی کین تاقتم/ روانم نباید که آرد منی بداندیشی و کیش اهریمنی/ به یزدان شوم یک زمان ناسپاس به روشن‌روان اندر آرم هراس

با این بیم که در دل خسرو پای گرفت که مبادا دچار «منی» گشته، از راه یزدان دور شده، روانش تیرگی گیرد، در اندیشه شد اکنون که کین پدر را گرفته‌ام، جهان را آراسته‌ام و کسی را کشته‌ام که بایست می‌کشتم، همانی را که به یزدان پشت کرده، با ایرانیان به درشتی رفتار کرده بودم گاه آن فرارسیده راهجوی شده با دیدگان خیس از اشک به سوی یزدان پاک روم تا روانم در میان نیکان جای گیرد که این تاج و تخت مهسی می‌گذرد و تنها از من نامی به جای می‌ماند و اکنون که به راز جهان پی برده، در پیش‌روی من بد و نیک آشکار است و می‌دانم همگان را مرگ در آغوش می‌کشد، خواه کشاورز، خواه تاجور، باید راهی دیگر برای نزدیک‌شدن به یزدان پاک یافت. با این اندیشه به پرده‌دار خود گفت هر کس به این بارگاه به دیدار او آید، به ترمی و مهربانی او را بازگرداند و هرگز با کسی به تندی سخن نگوید. آن گاه برای پرستش، سرو و تن بیشت و با چراغ خرد راه یزدان را آرزو کرد. آرام و بی‌شتاب به

پس از ۴۰ سال کنسرت در مشهد؟

ایسنا: برگزاری کنسرت در یزد هم در کنار شهرهایی مانند مشهد و قم، سال‌ها بوده که برای خوانندگان و اهالی موسیقی مشکل‌ساز بوده است، اما به نظر می‌رسد قرار است با اجرای پیش‌روی «پرواز همای» در این شهر، مشکلات ممنوعیت برگزاری کنسرت در آن تا حدودی حل شود. با وجود مخالفت‌هایی که همواره برای برگزاری کنسرت در یزد وجود داشته است که در همین نوروز اخیر هم نمود یافت، «پرواز همای» که خود اخیراً با حواشی

برگزار می‌شود، خواننده‌های داخلی و خارجی به روی صحنه بروند که خود این امر می‌تواند مهر تاییدی بر رفع ممنوعیت برگزاری کنسرت در مشهد باشد.

البته با برگزار کنسرت در نیشابور انتظار می‌رفت مشهد هم در ادامه با جریان رفع ممنوعیت برگزاری کنسرت همراه شود. اکنون باید دید که با این اقدامات در جهت رفع تابوی برگزاری کنسرت در برخی از شهرها، تا چه حد از برخورد‌های منطقه‌ای در برگزاری کنسرت‌ها کاسته می‌شود؟